

Sygn. akt VII U 775/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bożenna Zalewska

Ławnicy:

Protokolant: st.sekr.sądowy Ala Pilewska-Grabowska

po rozpoznaniu w dniu 07 maja 2013 r. w Gdańsku

sprawy K. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o świadczenie przedemerytalne

na skutek odwołania K. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 21 stycznia 2013 r. nr (...) - (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VII U 775/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 stycznia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił wnioskodawczyni K. N. prawa do świadczenia przedemerytalnego, na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2004 r., Nr 120, poz. 1252) z powodu stwierdzenia braku uprawnień, tj. wobec nieudowodnienia wymaganego co najmniej 20 – letniego okresu składkowego i nieskładkowego. Organ rentowy nie uznał wnioskodawczyni, na podstawie zeznań świadków, okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 02 lutego 1971 r. do dnia 01 lutego 1972 r. gdyż okres ten przypadał przed 16 rokiem życia oraz okresu od dnia 02 lutego 1972 r. do dnia 23 czerwca 1973 r. i od dnia 01 września 1973 r. do dnia 12 czerwca 1974 r., ponieważ trudno dać wiarę zeznaniom świadków, iż w wymienionych okresach ubezpieczona pracowała w gospodarstwie rodziców stale i w wymiarze nie niższym niż połowa etatu, skoro ubezpieczona uczęszczała do (...) Szkoły Zawodowej w E. i w tym okresie zamieszkiwała w internacie. Ponadto ZUS nie zaliczył okresu od dnia 01 lipca 1977 r. do dnia 18 grudnia 1980 r., gdyż na potwierdzenie pracy w gospodarstwie rolnym rodziców (pozostawania domownikiem) w okresie kiedy rolnicy zostali objęci obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, tj. od 01 lipca 1977 r., konieczne jest udowodnienie, że rolnik, u którego pracował domownik, opłacał składki na ubezpieczenie społeczne rolników, natomiast w zgromadzonej dokumentacji brak jest zdaniem organu rentowego dowodu potwierdzającego, że rodzice ubezpieczonej w rozpatrywanym okresie opłacali składki na ubezpieczenie społeczne rolników.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od powyższej decyzji, zaskarżając ją w całości oraz wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie jej prawa do świadczenia przedemerytalnego od dnia złożenia wniosku, tj. od dnia 18 grudnia 2012 r. Zaskarżonej decyzji ubezpieczona zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia poprzez przyjęcie, że odwołująca się w okresie od 02 lutego 1972 r. do 23 czerwca 1973 r. oraz od 01 września 1973 r. do 12 czerwca 1974 r. nie wykonywała czynności w gospodarstwie rolnym w wymiarze co najmniej połowy etatu oraz niezaliczenie okresu od 01 lipca 1977 r. do 18 grudnia 1980 r. w związku z brakiem dokumentu potwierdzającego opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne. W uzasadnieniu ubezpieczona wskazała, że w momencie rozpoczęcia nauki w szkole zasadniczej faktycznie zamieszkiwała w internacie, jednakże na dni wolne od nauki powracała do domu. Podobnie, jak wskazała, było z okresami wakacji, ferii zimowych i przerw w nauce, których organ rentowy w ogóle nie wziął pod uwagę. Skarżąca nadmienila, że gospodarstwo rolne prowadzone było praktycznie przez matkę skarżącą, gdyż ojciec ciężko chorował. Odnośnie niezaliczenia przez ZUS okresu od dnia 01 lipca 1977 r. do dnia 18 grudnia 1980 r. ubezpieczona wskazała, że przedstawiła w ZUS zaświadczenie o braku możliwości potwierdzenia faktu opłacania składek, gdyż brak jest na to jakichkolwiek dokumentów zarówno w Urzędzie Gminy jak i w Oddziale KRUS w K..

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniosł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni K. N., urodzona dnia (...), w okresie od dnia 08 grudnia 1993 r. do dnia 31 marca 2012 r. uprawniona była do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Od dnia 26 kwietnia 2012 r. do nadal ubezpieczona jest zarejestrowana jako osoba bezrobotna z prawem do zasiłku od dnia 04 maja 2012 r. do dnia 03 maja 2013 r. w wysokości 100 %.

W dniu 18 grudnia 2012 r. wnioskodawczyni złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o świadczenie przedemerytalne. Do wniosku ubezpieczona dołączyła m.in. pisemne oświadczenie oraz zeznania świadków S. D. i Z. G., z których wynika, że w okresie od dnia 02 lutego 1971 r. do dnia 18 grudnia 1980 r. wnioskodawczyni pracowała w gospodarstwie rolnym swoich rodziców W. i I. S. i że w okresie od dnia 01 września 1971 r. do dnia 12 czerwca 1974 r. ubezpieczona uczęszczała do Szkoły ponadpodstawowej, ale również w tym czasie pomagała rodzicom w pracach na gospodarstwie rolnym, ponieważ do szkoły dojeżdżała i każdą wolną chwilę pracowała w polu, zagrodzie i w domu.

W toku postępowania przed ZUS wnioskodawczyni wykazała 11 lat, 1 miesiąc i 16 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 21 stycznia 2013 r. organ rentowy odmówił K. N. prawa do świadczenia przedemerytalnego na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2009 r., Nr 120, poz. 1252 ze zm.), wskazując, iż nie udowodniła ona wymaganych 20 lat okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających.

Okoliczności bezsporne, vide : wniosek – k. 1 – 3 akt ZUS, kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych – k. 7 akt ZUS, świadczenie wnioskodawcy – k. 11 akt ZUS, zeznania świadków – k. 15 i 19 akt ZUS, zaświadczenie PUP z dnia 13.12.2012 r. – k. 30 akt ZUS, raport ustalenia uprawnień do świadczenia – k. 39 akt ZUS, decyzja – k. 41 – 42 akt ZUS.

Wnioskodawczyni od urodzenia do dnia 18 grudnia 1980 r. zameldowana była na pobyt stały w miejscowości K.. Jej ojciec W. S., na mocy aktu własności z dnia 03 lutego 1973 r. stał się formalnie z mocy prawa właścicielem posiadanej dotychczas nieruchomości rolnej o powierzchni 9,463 ha. Ponadto, aktem własności ziemi z dnia 12 lutego 1973 r. W. S. nabył wraz z bratem B. S. działkę o powierzchni 0,217 ha. Po śmierci W. S. gospodarstwo rolne w całości nabyła

jego żona I. S.. I. S. w okresie od 1977 r. do października 1988 r. objęta była ubezpieczeniem społecznym rolników indywidualnych.

Dowód : zaświadczenie z dnia 17.07.2012 r. – k. 13 akt ZUS, pismo Starostwa Powiatowego w K. z dnia 17.07.2012 r. – k. 25 akt ZUS, kwestionariusz dotyczący okresów prowadzenia gospodarstwa rolnego – k. 13.

Wnioskodawczyni w okresie od 02 lutego 1971 r. do 18 grudnia 1980 r. mieszkała i pracowała we ww. gospodarstwie rolnym rodziców. Po ukończeniu szkoły podstawowej ubezpieczona kontynuowała naukę w (...) Szkole (...) w E., do której uczęszczała w okresie od 01 września 1972 r. do 12 czerwca 1974 r. Szkoła ta miała dzienny tryb nauczania i była oddalona od rodzinnego domu o około 60 km, dlatego też w trakcie uczenia się ubezpieczona zamieszkiwała w internacie w E.. W trakcie nauki wnioskodawczyni często też przyjeżdżała do domu, gdyż jej tata ciężko chorował, a że była najstarsza, musiała pomagać rodzicom w gospodarstwie.

Dowód : świadectwo ukończenia (...) k. 27 akt ZUS, wyjaśnienia informacyjne ubezpieczonej – k. 14.

Powyższy stan faktyczny był w zasadzie w całości bezsporny. Sąd ustalił go na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy oraz w aktach pozwanego organu ubezpieczeniowego, której rzetelności i prawidłowości nie kwestionowała żadna ze stron postępowania, w związku z czym Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu, a także na podstawie wyjaśnień wnioskodawczyni, które także zdaniem Sądu zasługiwały na wiarę.

Sąd zważył co następuje :

Odwołanie wnioskodawczyni jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Spór pomiędzy stronami sprowadzał się do oceny, czy odwołująca spełnia warunki do uzyskania świadczenia przedemerytalnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 170).

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 170, j.t.) prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która zarejestrowała się we właściwym powiatowym urzędzie pracy w ciągu 30 dni od dnia ustania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, pobieranej nieprzerwanie przez okres co najmniej 5 lat, i do dnia, w którym ustało prawo do renty, ukończyła co najmniej 55 lat - kobieta oraz 60 lat - mężczyzna i osiągnęła okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Z kolei przepis art. 2 ust. 3 powoływanej ustawy stanowi, iż świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ust. 1 po upływie co najmniej 6 miesięcy pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna;
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych;
- 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 6 – miesięczny okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Na wstępie wskazać należy, iż poza sporem jest, iż wnioskodawczyni spełnia przesłanki określone w art. 2 ust. 3 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych. Wynika to z dokumentacji zgromadzonej w aktach ubezpieczeniowych i okoliczność ta nie była kwestionowana przez organ rentowy. Nadto poza sporem jest, iż ubezpieczona przez okres co najmniej 5 lat pobierała rentę z tytułu niezdolności do pracy.

Jedyną kwestią sporną niniejszego postępowania było posiadanie przez wnioskodawczynię 20 – letniego stażu pracy w myśl art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, przy czym zgodnie ze stanowiskiem ubezpieczonej pozwany niezasadnie odmówił jej uwzględnienia do stażu pracy uzupełniającego okresu wykonywania pracy na gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od dnia 02 lutego 1972 r. do dnia 23 czerwca 1973 r. oraz od dnia 01 września 1973 r. do dnia 12 czerwca 1974 r. oraz od dnia 01 lipca 1977 r. do dnia 18 grudnia 1980 r., pozbawiając ją tym samym prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Organ rentowy podnosił, iż odwołująca udowodniła tylko 11 lat, 1 miesiąc i 16 dni okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających, a zatem nie spełnia ona warunków do nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Odnosząc się zatem do spornych okresów niniejszego postępowania wskazać należy, że stanowisko ubezpieczonej okazało się nieuzasadnione.

Nadmienić w tym miejscu należy, iż organ rentowy zaliczył wnioskodawczyni do stażu ubezpieczeniowego okres pracy na gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 24 czerwca 1973 r. do dnia 31 sierpnia 1973 r. oraz od dnia 12 czerwca 1974 r. do dnia 30 czerwca 1977 r.

Jak już wskazano powyżej, ustawodawca w ustawie o świadczeniach przedemerytalnych odwołuje się do ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r., Nr 39, poz. 353 ze zm.) w zakresie okresów uprawniających do emerytury.

Stosownie do treści art. 10 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5 – 7 tej samej ustawy, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Przepis ten pozwala na uwzględnienie nie tylko okresów ubezpieczenia społecznego rolników i domowników, ale także okresów prowadzenia gospodarstwa rolnego i pracy w nim domowników przypadających w czasie, gdy ubezpieczenie to nie funkcjonowało. Wprawdzie przepis ten nie zawiera czasowych ani innych wymagań dotyczących świadczenia takiej pracy, ale nie przesądza to o dopuszczalności dowolnego uwzględniania każdego okresu prowadzenia gospodarstwa rolnego i pracy w nim dzieci rolników. Dotyczy to wyłącznie sytuacji prowadzenia gospodarstwa rolnego i pracy w nim na zasadach, na jakich zostało ono później objęte ubezpieczeniem społecznym rolników. Zasadnicze znaczenie ma więc definicja gospodarstwa rolnego i osoby wykonującej pracę w gospodarstwie rolnym, znajdująca się w przepisach dotyczących ubezpieczenia społecznego rolników. Zgodnie z ustawą z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1998r., Nr 7, poz. 25 z późn. zm.) za domownika uważa się osobę zamieszkujejącą z rolnikiem lub w bliskim jego sąsiedztwie wykonującą stałą pracę w gospodarstwie rolnym, przy czym za stałą pracę uważa się wykonywanie pracy w rozmiarze koniecznym przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego oraz pozostawanie w gotowości do świadczenia normalnych obowiązków rolniczych.

Sąd Okręgowy podziela przy tym stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w wyroku z dnia 19 grudnia 2000r. w sprawie o sygn. akt II UKN 155/00 (OSNP 2002/16/394), zgodnie z którym przesłanką zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, a przed objęciem ubezpieczeniem społecznym, jest by była to praca w wymiarze przekraczającym 4 godziny dziennie.

W związku z treścią cytowanych powyżej przepisów oraz przedstawionej wykładni Sądu Najwyższego, zasadnicze znaczenie w sprawach o doliczenie do stażu ubezpieczeniowego okresów pracy na gospodarstwie rolnym przez osobę wnioskującą o świadczenie ma zazwyczaj ustalenie, iż we wskazywanym przez wnioskodawcę okresie miał on możliwość i rzeczywiście wykonywał pracę rolniczą przynajmniej w wymiarze 4 godzin dziennie.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie nie mieliśmy do czynienia z taką sytuacją. Organ rentowy słusznie odmówił ubezpieczonej zaliczenia do ogólnego stażu ubezpieczeniowego okresów pracy na gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 02 lutego 1971 r. do dnia 01 lutego 1972, gdyż okres ten niewątpliwie przypadał przed 16 rokiem życia, a jak już wskazano powyżej jedną z przesłanek zaliczenia okresu pracy w gospodarstwie rolnym jest praca w tym gospodarstwie po ukończeniu 16 roku życia (przy czym ostatecznie ubezpieczona w odwołaniu od zaskarżonej decyzji ZUS nie podważała tej kwestii) oraz okresów od dnia 02 lutego 1972 r. do dnia 23 czerwca 1973 r. i od dnia 01 września 1973 r. do dnia 12 czerwca 1974 r., albowiem materiał dowody zgromadzony w sprawie nie potwierdził w sposób niewątpliwy, że ubezpieczona w tych okresach czasu przez co najmniej 4 godziny dziennie pracowała w gospodarstwie rolnym swoich rodziców. Wręcz przeciwnie, już z samych wyjaśnień ubezpieczonej wynika, że nie miała ona ku temu stosownych sposobności, albowiem w trakcie nauki w (...) Szkole Zawodowej w E., oddalonym o 60 km od rodzinnego domu, zamieszkiwała w internacie, w związku z czym tylko od czasu do czasu, na święta, czy też przerwy wakacyjne wracała do domu. Podkreślić należy, iż sam fakt, że ubezpieczona, jak wskazuje, często przyjeżdżała do domu, aby pomagać rodzicom w prowadzeniu gospodarstwa, jest niewystarczające do uznania, że pracowała ona na gospodarstwie rolnym rodziców w rozumieniu cytowanej wyżej ustawy. Z pewnością nie była to bowiem codzienna co najmniej 4 godzinna praca na przedmiotowym gospodarstwie.

Odnosnie okresu od dnia 01 lipca 1977 r. do dnia 18 grudnia 1980 r., który to okres nie został uwzględniony przez ZUS z racji tego, że ubezpieczona nie złożyła dokumentu potwierdzającego objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym, wskazać należy, iż K. N. ostatecznie w toku postępowania sądowego takowy dokument złożyła (k. 13), niemniej jednak, uwzględnienie nawet ww. okresu, wobec udowodnienia przez ubezpieczoną jedynie 11 lat, 1 miesiąca i 16 dni okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających, nie stanowi wystarczającego uzupełnienia brakującego stażu pracy do nabycia prawa do dochodzonego świadczenia.

W konkluzji, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami orzekł jak w sentencji wyroku.

SSO Bożenna Zalewska